

YABANCI DİL OLARAK TÜRKÇE ÖĞRETİMİNDE A2 SEVİYESİ YAZMA BECERİSİNE YÖNELİK ANALİTİK RUBRİK GELİŞTİRME

DEVELOPMENT OF ANALYTICAL RUBRIC FOR A2 LEVEL WRITING SKILLS IN TEACHING TURKISH AS A FOREIGN LANGUAGE

DOI: 10.33404/anasay.1181729

Çalışma Türü: Araştırma Makalesi / Research Article¹

Eda TEKİN*- Muhammed Eyyüp SALLABAŞ**

ÖZ

Bu araştırmanın amacı, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi A2 seviyesindeki öğrencilerin yazılı anlatım becerilerini değerlendirmek üzere analitik rubrik geliştirmek ve bu rubriğin geçerlik ve güvenilirliğini sunmaktır. Araştırmanın verileri, iki farklı üniversitede yabancı dil olarak Türkçe öğretimi merkezinde görev yapan beş alan öğretmeninin yirmi altı öğrencinin çalışma kâğıtlarını değerlendirmesiyle elde edilmiştir. Rubriğin geliştirilmesi aşamasında maddeler, literatür taramasına, CEFR A2 yeterliklerine ve uzman görüşlerine göre belirlenmiştir. Geliştirilen analitik rubriğin geçerlik ispatı için alan öğretmenleri ile ölçme ve değerlendirme uzmanlarının her maddeye ve maddelerin tanımla-

1- Makale Geliş Tarihi: 29. 09. 2022 Makale Kabul Tarihi: 17. 11. 2022

* Arş. Gör., Yıldız Teknik Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı, edatkn@hotmail.com, **ORCID ID** <https://orcid.org/0000-0001-6831-8101>

** Prof. Dr., Yıldız Teknik Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi, Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı, sallabas@gmail.com, **ORCID ID** <https://orcid.org/0000-0003-4346-4385>

malarına ilişkin görüşleri arasındaki uyum, basit uyuşum yüzdesi formülüyle değerlendirilmiştir. Puanlayıcılar arası güvenilirlik noktasında Intraclass Correlation katsayısı her bir madde için hesaplanmıştır. Bu korelasyon ile birlikte puanlayıcılar arası güvenilirlik uyuşum yüzdesi hesaplanmıştır. Yapılan analizler sonucunda aracın geçerliği kapsamında uzmanlar arasında görüş birliği olduğu; güvenilirliği kapsamında da farklı puanlayıcılar arası değerlendirmelerin güvenirliliğinin yüksek düzeyde tutarlı olduğu ortaya çıkmıştır. Geliştirilen analitik rubriğin geçerli ve güvenilir bir araç olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, A2 Seviyesi, Yazma Becerisi, Rubrik, Dereceli Puanlama Anahtarı.

ABSTRACT

The aim of this research is to develop an analytical rubric to evaluate the written expression skills of students at the A2 level of teaching Turkish as a foreign language and to present the validity and reliability of this rubric. The data of the study were obtained by evaluating the papers of twenty-six students by five field teachers working at the center of teaching Turkish as a foreign language in two different universities. During the development of the rubric, the items were determined according to the literature review, CEFR A2 competencies and expert opinions. For the validity proof of the developed analytical rubric, the agreement between the opinions of the field teacher and the assessment and evaluation experts on each criterion and definition was evaluated with the simple agreement percentage. At the inter-rater reliability point, the Intraclass Correlation coefficient was calculated for each item. With this correlation, the percentage of inter-rater reliability agreement was calculated. As a result of the analyzes made, there was a consensus among the experts about the validity of the tool; Within the scope of reliability, it was revealed that the reliability of the evaluations between different raters was highly consistent. It has been concluded that the developed analytical rubric is a valid and reliable tool.

Keywords: Teaching Turkish as a foreign language, A2 Level, Writing Skill, Rubric.

Giriş

Yabancı dil öğretiminde dört temel dil becerisinin geliştirilmesi önemlidir ve bu becerilerin geliştirilmesi, değerlendirilmesi farklılık gösterebilir; çünkü bu beceriler hem birbirleriyle ilişkili, birbirini etkileyen beceriler olduğu kadar birbirinden farklı uygulama ve değerlendirme gerektirecek durumlara sahiptir. “Dört temel dil becerisi zincirinin son halkası olarak “yazma becerisi” bulunmaktadır. Yazma sürecinin zor bir süreç olması dolayısıyla bu becerinin geliştirilmesi sınıf içerisinde ve sınıf dışında ihmal edilmektedir” (Boylu, 2014, s. 338). Yazma; anlatma becerileri grubu içerisinde yer almaktadır. Amaç, öğrencilerin yazma becerisini geliştirmektir. Yazma ürünleri, kişiye öğrendiği dil ile ilgili geri bildirim vermede, dilin eksikliklerini tespit etmede önemli bir yere sahiptir (Tiryaki, 2013). Yazma becerisi, yabancılar Türkçe öğretimi sürecinde dil bilgisi kurallarının kullanımı, söz varlığı düzeyi vb. ölçütlere dayalı olarak gelişim gösterir (Turhan ve Baş, 2017). Bu ölçütlerin objektif ve tutarlı bir şekilde değerlendirilebilmesi ve öğrencilere dönüt verilebilmesi açısından öğretmenin dikkate alacağı ölçme aracının bulunması önemlidir. Yabancı dil öğretiminde yazma, öğrencilerin seviyelerini belirlemede ya da süreç içerisinde değerlendirilmelerinde önemli bir yere sahiptir. Öğrenciler yabancı dilde bir konu hakkında duygu ve düşüncelerini yazarken, o dili kullanırken yaptıkları hataları da aktarmış olurlar ve bu hatalara göre değerlendirilirler. Yazılı anlatımda amaç yalnızca not vermek değil, öğrencilerin yazma becerisindeki eksikliklerini/hatalarını tespit etmek ve bunları düzeltmelerine yardımcı olmaktır. Yazma etkinlikleri sonrasında öğretmenlerin dönüt vermeleri öğrencilerin hatalarının tekrarlanma olasılığını azaltacak ve öğrencilerin anlatım becerilerinin gelişmesini sağlayacaktır (Coşkun, 2007). Yazma eğitiminde başarıya ulaşmak için yazılı anlatım etkinliklerinin değerlendirilmesi çok önemli olsa da kimi zaman değerlendirmelerde sorunlar yaşandığı bilinmektedir. Değerlendirmede yaşanan sorunlar puanlayıcıların öznelliği, değerlendirme aracının uygunluğu ve özellikleri gibi faktörlerden kaynaklanabilmektedir. Bu nedenle öğrenenle ilgili ayrıntılı bilgi sunan analitik rubriklerin yazma becerisini değerlendirirken yaşanan sorunları azalttığı söylenebilir (Yorgancı ve Baş, 2021, s. 72).

Rubrik, en temel düzeyde bir değerlendirme listesidir. Değerlendirilecek performansın kriterlerini ve kalite düzeyini belirler. Rubrik öğretmen tarafından özellikle puan vermek için kullanılır. Rubrik aynı zamanda eğitsel bir araçtır. Rubrik eğer öğrencilerle, akran değerlendirmesi öz değerlendirme ile, öğretmen dönütleri ile oluşturulursa ve kullanılırsa eğitsel bir nitelik taşır (Andrade, 2005, s. 27). Zimmaro'ya göre (2004) rubrik, performans standartlarının ayrıntılı bir tanımını kullanarak öğrencilerin performansını (yazılar, konuşmalar, problem çözümleri, portfolyolar, vakalar) değerlendirmek için sistematik bir puanlama kılavuzudur. Birçok öğretmen için yazmayı değerlendirmenin en zahmetli yönlerinden biri, öğrencilerinin çalışmalarına sayısal puanlar vermektir. Bu zorluğun bir nedeni, birçok öğretmenin değerlendirici rolünden çok destekleyici koç rolünde daha rahat hissetmesidir. Diğer bir neden ise; öğretmenlerin bazen belirli bir ödevin kaç puan değerinde olduğuna dair bir fikirle değerlendirmeye başlamaları, ancak bu puanların nasıl verilmesi gerektiği veya öğrencilerin çalışmalarını derecelendirmek için kullanmaları gereken kriterler hakkında net bir fikir sahibi olmadan başlamalarıdır (Weigle, 2007, s. 203). Bu nedenle rubrikler, öğretmenlerin öğrencilerini değerlendirmesinde önemli bir rehberdir ve neyi nasıl puanlayacakları konusunda yol göstericidir.

Rubrikler, bütünsel ve analitik olarak ikiye ayrılmaktadır. Araştırmalar bütünsel ölçeklerin daha hızlı ve daha verimli olmasına rağmen, analitik ölçeklerin bütünsel ölçeklerden daha güvenilir olma eğiliminde olduğunu ve kesinlikle öğrencilere daha yararlı geri bildirim sağladığını göstermektedir (Weigle, 2007, s. 203). Johnson ve Swingbay (2007) yaptıkları sistematik incelemede özellikle analitik rubriklerin güvenilir puanlamada önemli olduğu ve öğretimi daha geliştirici yaptığı sonucuna ulaşmışlardır. Bu potansiyelin temel nedenini analitik rubriklerin beklenti ve kriterleri açık hâle getirmesi ve bunun da geri bildirim ve öz değerlendirmeyi kolaylaştırması olarak ifade etmişlerdir. Öğrenci yazılarının değerlendirilmesi, yazma öğretmenleri için önemli bir görevdir. Ancak, yazma öğretmen adaylarının da yeterli eğitim almamasından dolayı ölçme ve değerlendirmede de sınırlı zaman ayrılmaktadır. Bazen de öğretmenler öğrencilerinin yazma etkinliklerini nasıl değerlendireceklerini bilemezler ve bu durum da de-

ğerlendirmelerin adil ve geçerli olmasını azaltır (Weigle, 2007, s. 194). Belirli durumlara ilişkin performanslarının ölçülmesi söz konusu olduğunda, rubrikler, ölçme sonuçlarının güvenilirliği ve geçerliği açısından ön plana çıkar (Aktaş ve Alıcı, 2018). Bir beceri ölçülmek istendiğinde becerinin ölçülmesinde ölçütlere ilişkin tanımlamaları ayrıntılı bir şekilde içermesi bakımından analitik rubrik kullanmak nesnel ve ölçüt odaklı bir durum olacaktır. Bu araçları kullanarak yazılı bir ürünün hem biçimi hem de içeriği ayrıntılı olarak değerlendirilebilir (Bilican Demir ve Yıldırım, 2019). Değerlendirmelerde rubriklerin kullanılması puanlamaların tutarlılığını, geçerli değerlendirmeler yapılmasını ve öğrenmenin teşvik edilmesini sağlar (Jonsson ve Swinby, 2007).

Bu araştırmada da yabancı dil olarak Türkçe Öğretimi A2 seviyesi için yazmanın öğrenilmesinde, öğretilmesinde ve değerlendirilmesinde rubrik bir puanlama ölçeği ve başarı kılavuzu olarak kullanılabilir. Rubriğin kullanımı, öğretmenlere yük olmamalıdır. Tanımlamalar net ve basit şekilde yapılandırılmalıdır.

Yöntem

Çalışma Grubu

Araştırmaya Yıldız Teknik Üniversitesi TÖMER kurumunda öğrenim gören A2 seviyesindeki yirmi altı öğrenci katılmıştır.

Etik Beyan

Yıldız Teknik Üniversitesi Rektörlüğü Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu'nun 06/09/2022 tarih ve 2022.09 toplantı sayılı kararı ile, çalışmada kullanılacak veri toplama araçlarına ilişkin bilgilerde etiğe aykırı herhangi bir bulguya rastlanmamıştır.

Veri Toplama Araçları

Araştırma verilerinin elde edilmesi amacıyla, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi A2 seviyesine yönelik öğrencilerin yazma becerisinin değerlendirilmesinde kullanılacak bir analitik rubrik hazırlanmıştır. Öncelikle çalışmada araştırmacı tarafından geliştirilen ve iki alan uzmanından görüş alınarak son

şekli verilen A2 düzeyi Yazma Becerisi Sınavı (tek soruluk) yirmi altı öğrenciye uygulanmıştır. Sonrasında CEFR (2021) yeterliklerine göre araştırmacı tarafından literatür taraması yapılarak geliştirilen Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi A2 Seviyesi Yazma Becerisine Yönelik değerlendirme maddeleri oluşturularak analitik rubrik hazırlanmıştır. Analitik rubriğin hazırlanmasında izlenen süreç aşağıda detaylandırılmıştır. Veriler, öğrencilerin yazılı kâğıtlarının beş alan uzmanı tarafından analitik rubrik aracılığında puanlamaları ile elde edilmiştir.

Süreç

Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi A2 seviyesi için yazılı anlatım becerisinin değerlendirilmesine yönelik bir analitik rubrik hazırlanmasının amaçlandığı çalışmada analitik rubrikte bulunması gereken ölçütler, Avrupa Diller İçin Ortak Öneriler Çerçevesi (2021) A2 düzeyi yazma yeterliklerine göre belirlenmiş ve literatür taraması ile harmanlanarak tanımlanmıştır. Daha sonra ortaya çıkan rubrik ölçütlerine yönelik uzman görüşleri alınmıştır. Uzman görüşleri alındıktan sonra rubriğe son hâli verilmiştir. Öğrencilerin yazılı kâğıtlarından elde edilen veriler, beş alan uzmanı tarafından araştırmacının geliştirmiş olduğu analitik rubriğe göre değerlendirilmiştir.

Yabancı dil olarak Türkçe öğrenenler için A2 düzeyi yazılı anlatım becerilerinin değerlendirilmesi amacıyla hazırlanan rubriğin geliştirilmesinde ilk aşamayı ilgili literatür taraması oluşturmuştur. CEFR A2 seviyesi yeterlikleri, Andrade (1997), Andrade (2005), Mertler (2001), Popham (1997) ile Moskal ve Leydens (2000)'in rubrik hazırlama adımları incelenmiştir ve harmanlanarak aşağıdaki adımlar izlenmiştir:

- Literatür taraması
- Ölçütlerin oluşturulması
- Taslak rubriğin hazırlanması
- Uzman görüşüne gönderilmesi
- Taslak rubriğin kullanımı
- Dönütlerin alınması

- Düzenleme yapılması
- Geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarının yapılması
- Son hâlinin verilmesi

Bulgular

Analitik Rubrik Geçerlik Çalışması ve Bulguları

Bu araştırmada geliştirilen analitik rubriğin geçerliğini belirlemek üzere uzman görüşlerini almak amacıyla araştırmacılar tarafından “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde A2 Seviyesi Rubrik Uzman Değerlendirme Formu” hazırlanmıştır. Bu aşamada CEFR (2021), A2 seviyesi yazma kazanımları kapsamında incelenmiştir. Bu amaçla bir kontrol listesi hazırlanmıştır. Bu bağlamda analikte rubrikte geçerlik sağlanmasının ilk adımı gerçekleştirilmiştir. “Geçerliliğin sağlanması değerlendirmenin amacına bağlı olduğundan, öğretmenler yanıt veren öğrenciler hakkında ne öğrenmeyi umduklarını (yani amacı) ve öğrencilerin bu yeterlilikleri nasıl göstereceklerini (yani hedefleri) açıkça belirtmelidir. Öğretmen, puanlama anahtarının geliştirilmesine rehberlik etmek için belirtilen amaç ve hedefleri kullanmalıdır” (Moskal ve Leydens, 2000:3).

Belirli bir rubriğin anlaşılabilirliğini değerlendirmek için aşağıdaki sorular kullanılabilir: 1) Puanlama kategorileri iyi tanımlanmış mı? 2) Puan kategorileri arasındaki farklar açık mı? 3) İki bağımsız değerlendirici, puanlama rubriğine dayalı olarak verilen bir yanıt için aynı puana ulaşır mı? Bu sorulardan herhangi birinin cevabı “hayır” ise, belirsiz puan kategorileri revize edilmelidir (Moskal ve Leydens, 2000: 5). Bu bağlamda oluşturulan rubrik listesinde 12 kazanım yer almış ve her kazanımın karşısında “Uygundur/Kısmen Uygundur/Uygun Değildir/Açıklama” seçeneklerine yer verilmiştir. Oluşturulan bu liste beş alan uzmanına gönderilmiş ve uzmanlar arası uyumun sağlanıp sağlanmadığı basit uyum indeksine göre hesaplanmıştır. Bu amaçla Miles-Huberman güvenilirlik formülü ve Baltacı (2017) tarafından da önerilen aşağıdaki eşitlik kullanılmıştır:

“İçsel tutarlılık $\Delta = C \div (C + \partial) \times 100$ formülü kullanılarak hesaplanabilir. İçsel tutarlılığı veren kodlama denetimine göre kodlayıcılar arası görüş birli-

ğinin en az % 80 olması beklenmektedir” (Miles ve Huberman, 1994; Patton, 2002’den akt. Baltacı, 2017). Bu hesaplama göre içsel tutarlık indeksi %86 olarak çıkmıştır.

Ayrıca Lawshe tekniği ile de 5 alan uzmanına her bir madde “uygundur” , “kısmen uygundur” ve “uygun değildir” kodlamaları ile gönderilmiştir. Lawshe tekniğinde en az 5 en fazla ise 40 uzman görüşüne ihtiyaç vardır (Yurdugül, 2005).

Maddelere İlişkin Kapsam Geçerlik İndeksi

Hazırlanan analitik rubrik maddeleri 5 uzmana gönderilmiş ve maddelerin yabancı dil olarak Türkçe öğretimi A2 seviyesi yazma becerisini ölçme durumuna uygunluğu açısından değerlendirmeleri istenmiştir. Uzmanlardan madde ve içeriklerini Lawshe analiz yöntemini dikkate alarak “uygun”, “kısmen uygun” ve “uygun değil/açıklama” gibi üçlü kritere göre değerlendirmeleri istenmiştir. Kapsam geçerlilik indeksi Tablo 1’de açıklanmıştır.

Tablo 1. Maddelere İlişkin Kapsam Geçerlik İndeksi

A2 Seviyesi Yazma Becerisi Maddeler	U	KU	UD	KGİ
Birinci Madde: Başlık	5	0	0	1.00
İkinci Madde: Konu ve İçerik	5	0	0	1.00
Üçüncü Madde: Tutarlılık	5	0	0	1.00
Dördüncü Madde: Metin Uzunluğu	5	0	0	1.00
Beşinci Madde: Dil Bilgisel Hatalar	5	0	0	1.00
Altıncı Madde: Bağlaç Kullanımı	5	0	0	1.00
Yedinci Madde: İsim Çekim Ekleri	5	0	0	1.00
Sekizinci Madde: Fiil Çekim Ekleri	5	0	0	1.00
Dokuzuncu Madde: Şahıs Ekleri	5	0	0	1.00
Onuncu Madde: Kelime Hazinesi	5	0	0	1.00
On birinci Madde: Kelimelerin Yazımı	5	0	0	1.00
On ikinci Madde: Noktalama	5	0	0	1.00
Uzman Sayısı	5			
Kapsam Geçerlik İndeksi (KGİ)	1.00			

Analitik Rubriğin Güvenirlik Çalışması ve Bulguları

Güvenilirlik, değerlendirme puanlarının tutarlılığını ifade eder. Örneğin, güvenilir bir testte, öğrenci değerlendirmeyi ne zaman tamamladığına, yanıtın

ne zaman puanlandığına ve yanıtı kimin puanladığına bakılmaksızın aynı puanı almayı bekler. Güvenilir olmayan bir sınavda öğrencinin puanı, değerlendirilenin amacı ile ilgili olmayan faktörlere bağlı olarak değişebilir (Moskal ve Leydens, 2000: 4). Araştırmada analitik rubrikten elde edilen puanların güvenilirliğini belirlemek için puanlayıcılar arasındaki tutarlılığa bakılmıştır. Beş alan uzmanı öğrencilerin kâğıtlarını puanlamıştır. Öğrencilerin kâğıtları alan uzmanlarına verilmiştir. Değerlendirme öncesinde alan uzmanlarına araştırmanın amacı açıklanmış ve puanlamada kullanacakları rubrik tanıtılmıştır.

Araştırmada puanlayıcılar arası güvenilirlik, SPSS 25 programından Intraclass Correlation ile hesaplanmıştır. Puanlayıcılar arası güvenilirlik, bir öğrencinin puanının değerlendiriciden değerlendiriciye tutarsızlıkla sonuçlanmamasını ifade eder. Öğrenciler genellikle puanlarının öğretmenlerinin öznel yargılarına dayandığı yönünden sınavları eleştirir. Derecelendirme sürecine rehberlik edecek belirli kriterler olmadan, iki bağımsız değerlendirici, verilen bir cevaba aynı puanı atayamaz. Her değerlendiricinin kendi değerlendirme kriterleri vardır. Bu bağlamda puanlama listeleri, her bir puan düzeyindeki kriterleri resmileştirerek öğrencilerin endişelerini ve tutarsızlığı giderebilir. Puan seviyelerinin açıklamaları, değerlendirme sürecini tutarlı olarak yönlendirmek için kullanılır. Puanlama anahtarları, puanlayıcılar arasındaki farklılıkları tamamen ortadan kaldırmasa da, iyi tasarlanmış bir puanlama anahtarı, tutarsızlıkların oluşumunu azaltabilir (Moskal ve Leydens, 2000: 4).

Araştırmalarda güvenilirlik için çeşitli analiz türleri kullanılmakla beraber eşleştirilmiş t testi ve Bland-Altman grafiği, anlaşmayı analiz etme yöntemleridir. Pearson korelasyon katsayısı yalnızca bir korelasyon ölçüsüdür ve bu nedenle, bunlar ideal olmayan güvenilirlik ölçüleridir. Daha arzu edilen bir güvenilirlik ölçüsü, hem korelasyon derecesini hem de ölçümler arasındaki anlaşmayı yansıtmalıdır. Sınıf içi korelasyon katsayısı (ICC) buna bir örnek gibidir (Koo ve Lii, 2016). Puanların güvenilirliklerin belirlenmesinde, puanlayıcılar arası güvenilirlik katsayısının belirlenmesi önerilmektedir (Moskal ve Leydens, 2000). Öğrenci kâğıtları üzerinden her bir madde için puanlayıcıların yaptıkları değerlendirmeler arasındaki tutarlılık Intraclass Correlation analiziyle test edilmiş-

tir. Intraclass Correlation katsayısı 0 ve 1 arasında değerler almaktadır. 0,5'ten küçük değerler zayıf güvenilirliği, 0,5 ile 0,75 arasındaki değerler orta düzeyde güvenilirliği, 0,75 ile 0,9 arasındaki değerler iyi güvenilirliği ve 0,90'dan büyük değerler mükemmel güvenilirliği gösterir (Koo ve Li, 2016).

Tablo 2. Maddelerin Puanlayıcılar Arası Güvenirlik Korelasyonu

Madde	Ölçüm	Puanlayıcılar Arası Korelasyon	%95 Güven Aralığı	
			Alt Sınır	Üst Sınır
1 Başlık	Tek Ölçümler	.100 ^a	.655	.878
	Ortalama Ölçümler	.100 ^e	.905	.973
2 Konu ve İçerik	Tek Ölçümler	.736 ^a	.598	.852
	Ortalama Ölçümler	.933 ^e	.881	.966
3 Tutarlılık	Tek Ölçümler	.633 ^a	.470	.784
	Ortalama Ölçümler	.896 ^e	.816	.948
4 Metin uzunluğu	Tek Ölçümler	.904 ^a	.839	.950
	Ortalama Ölçümler	.979 ^e	.963	.990
5 Dil Bilgisel Hatalar	Tek Ölçümler	.756 ^a	.624	.864
	Ortalama Ölçümler	.939 ^e	.892	.970
6 Bağlaç Kullanımı	Tek Ölçümler	.542 ^a	.368	.719
	Ortalama Ölçümler	.856 ^e	.744	.928
7 İsim Çekim Ekleri	Tek Ölçümler	.756 ^a	.625	.865
	Ortalama Ölçümler	.940 ^e	.893	.970
8 Fiil Çekim Ekleri	Tek Ölçümler	.743 ^a	.607	.856
	Ortalama Ölçümler	.935 ^e	.885	.968
9 Şahıs Ekleri	Tek Ölçümler	.696 ^a	.547	.827
	Ortalama Ölçümler	.920 ^e	.858	.960
10 Kelime Hazinesi	Tek Ölçümler	.724 ^a	.582	.844
	Ortalama Ölçümler	.929 ^e	.874	.964
11 Kelimelerin Yazımı	Tek Ölçümler	.785 ^a	.664	.882
	Ortalama Ölçümler	.948 ^e	.908	.974
12 Noktalama	Tek Ölçümler	.779 ^a	.655	.878
	Ortalama Ölçümler	.946 ^e	.905	.973

Yapılan güvenilirlik analizi neticesinde üçüncü madde dışındaki maddeleri güvenilirlik düzeyinin “mükemmel” kategorisi içinde; üçüncü maddesinin ise “iyi” kategorisinde yer aldığı saptanmıştır.

Tartışma ve Sonuç

Alanyazında yer alan dil becerilerine ilişkin rubrik çalışmaları genellikle Türkçenin ana dili olarak öğretiminin değerlendirmesine yöneliktir. Yabancı dil olarak Türkçe öğretimi için geliştirilmiş rubrik sayısı oldukça azdır; ancak yabancı dil öğretiminde analitik rubriklerin geliştirilmesine yönelik araştırmalar gelişerek devam etmektedir. Bu araştırmalar yabancı dilde yazılı anlatımların geçerli ve güvenilir rubrikler ile öğrenci ürünlerinin değerlendirilmesinin önemini vurgulamaktadır (Akkaş Baysal ve Ocak, 2019; East, 2009; Kahveci, 2022; Kahveci ve Şentürk, 2021; Özdemir, 2016; Yorgancı ve Baş, 2021).

Bu araştırmada da, A2 seviyesinde yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin yazma becerilerinin değerlendirilmesi amacıyla analitik rubrik geliştirilmiş ve rubriğin geçerlik ve güvenilirlik durumu ortaya konulmuştur. Ölçme aracının güvenilirliğine yönelik elde edilen değerler, puanlayıcılar arası güvenilirliğin yüksek düzeyde tutarlılığını göstermektedir. Ayrıca yine Rubrik için uzman görüşleri alınarak rubriğin içerik ve ölçütler açısından geçerliği sağlanmıştır. Eğitim öğretimde analitik rubrik kullanımının puanlayıcılar arasındaki uyumsuzluğu tamamen ortadan kaldırmaya da değerlendirmelerin daha objektif olmasına katkı sağladığına yönelik araştırmalar bulunmaktadır (Bıkmaz Bilgen ve Doğan, 2017; Bilican Demir ve Yıldırım, 2019; Yorgancı ve Baş, 2021). Araştırmada geliştirilen analitik rubriğin de geçerlik ve güvenilirlik aşamaları gerçekleştirildiği için A2 seviyesindeki öğrencilerin yabancı dil olarak Türkçe yazma becerisini değerlendirmede bir alternatif olabilir. Geliştirilen analitik rubriğin yabancı dil olarak Türkçe öğretimi A2 seviyesindeki öğrencilerin yazılı anlatım becerilerinin geliştirilmesinde ve değerlendirilmesinde güvenilir bir araç olabileceği, bu yolla alana katkı sağlayabileceği düşünülmektedir.

Etik Beyan

“Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde A2 Seviyesi Yazma Becerisine

Yönelik Analitik Rubrik Geliştirme” başlıklı çalışmanın yazım sürecinde bilimsel kurallara, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamış ve bu çalışma herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiştir. Bu çalışmanın etik kurul kararı; Yıldız Teknik Üniversitesi Rektörlüğü Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu’nun 06/09/2022 tarih ve 2022.09 sayılı kararıyla alınmıştır. Makale, Etik Kuralları Yayın Etiği Komitesinin (Committee on Publication Ethics-COPE) yazar, hakem ve editörler için belirtilen kurallardan yararlanılarak oluşturulmuş olan Anasay dergisi etik kuralları çerçevesinde yazılmıştır.

KAYNAKÇA

Akkaş Baysal, E. & Ocak, G. (2019). İngilizce derslerinde hazırlanan portfolyoları değerlendirme: Bir dereceli puanlama anahtarı (rubrik) geliştirme çalışması. *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 9(2), 547-572.

Aktaş, M. & Alıcı, D. (2018). Yazılan hikâyeyi değerlendirmeye yönelik analitik rubrik geliştirme: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(2), 597-610.

Andrade, H. G. (1997). Understanding rubrics. *Educational leadership*, 54(4), 14-17.

Andrade, H. G. (2005). Teaching with rubrics: The good, the bad, and the ugly. *College teaching*, 53(1), 27-31.

Baltacı, A. (2017). Nitel veri analizinde Miles-Huberman modeli. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3(1), 1-14.

Bıkmaz Bilgen, Ö.& Doğan, N. (2017). Puanlayıcılar arası güvenilirlik belirleme tekniklerinin karşılaştırılması. *Journal of Measurement and Evaluation in Education and Psychology*, 8(1), 63-78.

Bilican Demir, S. & Yıldırım, Ö. (2019). Yazılı anlatım becerilerinin değerlendirilmesi için dereceli puanlama anahtarı geliştirme çalışması. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 47, 457-473. doi: 10.9779/pauefd.588565

Boylu, E. (2014). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen temel seviyedeki

İranlı öğrencilerin yazma problemleri. *Zeitschrift für die Welt der Türken/Journal of World of Turks*, 6(2), 335-349.

CEFR (2021). Diller için Avrupa Ortak Başvuru Metni: Öğrenme, Öğretme ve Değerlendirme. http://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2022_01/04144518_CEFR_TR.pdf

Coşkun, E. (2007). Yazma becerisi. A. Kırkkılıç ve H. Akyol (Ed.), İlköğretimde Türkçe öğretimi (Sayfa: 49-91). Ankara: Pegem A Yayıncılık.

East, M. (2009). Evaluating the reliability of a detailed analytic scoring rubric for foreign language writing. *Assessing writing*, 14(2), 88-115.

Jonsson, A., & Svingby, G. (2007). The use of scoring rubrics: Reliability, validity and educational consequences. *Educational research review*, 2(2), 130-144.

Kahveci, N. (2022). Yabancı dil olarak Türkçe eğitiminde yazma becerisini değerlendirmeye yönelik dereceli puanlama anahtarı geliştirme çalışması. Yüksek Lisans Tezi. Bartın Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü.

Kahveci, N., & Şentürk, B. (2021). A case study on the evaluation of writing skill in teaching Turkish as a foreign language. *International Journal of Education, Technology and Science*, 1(4), 170-183.

Koo, T. K., & Li, M. Y. (2016). A guideline of selecting and reporting intraclass correlation coefficients for reliability research. *Journal of chiropractic medicine*, 15(2), 155-163.

Mertler, C. A. (2001). Designing scoring rubrics for your classroom. *Practical assessment, research, and evaluation*, 7(1), 25.

Moskal, B. M., & Leydens, J. A. (2000). Scoring rubric development: Validity and reliability. *Practical assessment, research, and evaluation*, 7(1), 10.

Özdemir, Ö. Ş. (2016). The effects of using rubrics as an instructional device on the writing skills of Turkish efl students. Yüksek Lisans Tezi. Kafkas Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Popham, J. W. (1997). What's wrong-and what's right-with rubrics. *Educational Leadership*, 55(2), 72-75.

Tiryaki, E. N. (2013). Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde yazma eğitimi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 1(1), 38-44.

Turhan, O., & Baş, B. (2017). Yabancılar Türkçe öğretiminde yazma becerisine yönelik Web 2.0 araçları: poll everywhere örneği. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(3), 1233-1248.

Weigle, S. C. (2007). Teaching writing teachers about assessment. *Journal of Second Language Writing*, 16(3), 194-209.

Yorgancı, O. K., & Baş, B. (2021). Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğrenenler İçin B1 Düzeyi Yazma Becerisi Dereceli Puanlama Anahtarı Geliştirme Çalışması. *Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları*, 9(1), 67-80.

Yurdugül, H. (2005). Ölçek geliştirme çalışmalarında kapsam geçerliği için kapsam geçerlik indekslerinin kullanılması. XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, 1, 771-774.

Zimmaro, D. M. (2004). Developing grading rubrics. Measurement and Evaluation Center. <http://bsuenglish101.pbworks.com/f/rubricshandout.pdf>.

Ek 1. Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi A2 Seviyesi Yazma Becerisi için Rubrik

Maddeler	1	2	3	4
Başlık	Başlık yoktur.	Başlık vardır; fakat metnin içeriğini yansıtmamaktadır.	Başlık, metnin içeriğini kısmen yansıtmaktadır.	Başlık, metnin içeriğini tamamen yansıtmaktadır.
Konu ve İçerik	Metinde içerikten bağımsız konulara yer verilmiştir.	Konu ile ilintili yerler metinde yer alsa da konu ile ilintili olmayan bilgiler de bulunmaktadır.	Konu bütünlüğü büyük ölçüde sağlanmış olsa da kısmi olarak konu bütünlüğünü bozan yerler de vardır.	Konu bütünlüğü yeterlidir.
Tutarlılık	Paragraf içerisindeki bilgi ve düşünceler tutarlı değildir.	Paragraf içerisindeki bilgi ve düşünceler çoğunlukla tutarsızdır.	Paragraf içerisindeki bilgi ve düşünceler kısmen tutarlılığı sağlamaktadır.	Paragraf içerisindeki bilgi ve düşünceler tutarlıdır.

	Metin Uzunluğu	Metnin uzunluğu yeterli değildir. Çok az kelime sayısı ile metni tamamlanmıştır.	Metin uzunluğu konuyu iyi derecede aktaracak kadar yeterli değildir.	Metin uzunluğu konuyu iyi derecede aktaracak kadar yeterlidir.	Metin uzunluğu konuyu okuyana yeterli derecede aktaracak uzunluktadır.
Dil Bilgisi	Dil Bilgisel Hatalar	Dil bilgisi hataları çok fazladır. (Hemen hemen her cümlede bir hata vardır.)	Dil bilgisi hataları fazladır. (İki cümleden birinde bir hata vardır.)	Dilbilgisi hataları olsa da metinde anlatılmak istenenler anlaşıl-maktadır.	Dilbilgisi hataları yoktur.
	Bağlaç Kullanımı	Cümlelerinde “ve”, “ama” ve “çünkü” gibi basit bağlayıcılar bulunmamaktadır.	Cümlelerinde “ve”, “ama” ve “çünkü” gibi basit bağlayıcılar bulunmaktadır; ancak yeterli değildir.	Cümlelerinde “ve”, “ama” ve “çünkü” gibi basit bağlayıcılar kısmen yeterlidir.	Cümlelerinde “ve”, “ama” ve “çünkü” gibi basit bağlayıcılar yerlidir.
	İsim Çekim Eklerinin Kullanımı	Cümlelerin tamamında isim çekim ekleri yanlış kullanılmıştır.	Cümlelerin çoğunda isim çekim ekleri yanlış kullanılmıştır.	Cümlelerin çok azında isim çekim eklerinin kullanımında yanlışlıklar vardır.	Cümlelerin tamamında isim çekim ekleri doğru kullanılmıştır.
	Fiil Çekim Eklerinin Kullanımı	Cümlelerin tamamında fiil çekim ekleri yanlış kullanılmıştır.	Cümlelerin çoğunda fiil çekim ekleri yanlış kullanılmıştır.	Cümlelerin çok azında fiil çekim ekleri yanlış kullanılmıştır.	Cümlelerin tamamında fiil çekim ekleri doğru kullanılmıştır.
	Şahıs Eklerinin Kullanımı	Cümlelerin tamamında şahıs ekleri yanlış kullanılmıştır.	Cümlelerin çoğunda şahıs ekleri yanlış kullanılmıştır.	Cümlelerin bir kaçında şahıs ekleri yanlış kullanılmıştır.	Cümlelerin tamamında şahıs ekleri doğru kullanılmıştır.
Söz Varlığı	Kelime Hazinesi Durumu	Konunun gerektirdiği farklı kelimeleri kullanamamıştır.	Konunun gerektirdiği farklı kelimeleri çok az kullanmıştır.	Konunun gerektirdiği farklı kelimeleri kullanmıştır ancak kelime hazinesini düzeyinden beklenen ölçüde geliştirememiştir.	Konunun gerektirdiği farklı kelimeleri kullanarak düşüncelerini ifade etmiştir. Kelime hazinesi yeterlidir.
İmla ve Noktalama İşaretleri	Kelimelerin Yazımı	Hemen her kelimedede yazım hatası bulunmaktadır.	Kelimelerin çoğunda yazım hatası vardır.	Kelimelerin bir kaçında yazım hatası bulunmaktadır.	Kelimelerin tamamını doğru yazılmıştır.
	Noktalama	Hiç noktalama işareti kullanılmamıştır. (Nokta, virgül, soru işareti, kesme işareti.)	Noktalama işaretleri kullanılmıştır; ancak yetersizdir. (Nokta, virgül, soru işareti, kesme işareti.)	Noktalama işaretlerinin kullanımı kısmen yeterlidir. (Nokta, virgül, soru işareti, kesme işareti.)	Noktalama işaretleri kullanımı yeterlidir, tam ve doğru kullanılmıştır. (Nokta, virgül, soru işareti, kesme işareti.)

